

EESTI LOODUS

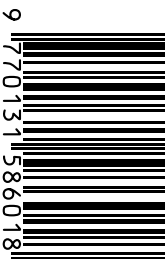

Saak salve!

Hilissuvel korjakem ravimtaimi

Pihlakas on püha puu
Kes närib vilju ja seemneid?
Ülikuum ilm muutub tavaliseks

ISSN 0131-5862 (trüki)
ISSN 2228-3692 (võrguväljaanne)

9 770131 586018

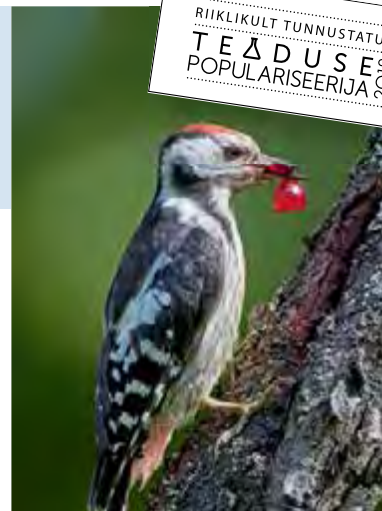
73. aastakäik Nr 8, august 2022

www.eestiloodus.ee

- 2 Toimetaja veerg: Martin Tikk**
- 3 Sõnumid**
- 12 EL küsib: vastavad Maria Vikentjeva ja Olavi Kurina**
- 14 Kuu looduses: August lõhnab ja laulab. Piret Pappel**
- 16 Sarapuupähklid**
- 18 Marjaaega ei tasu mööda lasta: kuhu minna vaarikale ja jõhvikale?**
- 20 Aasta puu: Väge täis pihlapuu: uhke emand mäe peal, roheline kleit seljas, punased pärlid kaelas**
Marju Kõivupuu meenutab pihlakaga seotud rahvataarkusi: nii väge täis puuga pole hea isegi elumaja ahju või pliiti kütta
- 26 Aasta puu: Miks nimetatakse pihlaka marju õunteks?**
Toomas Kukkk selgitab põhjusi, miks roosõieliste sugukonna paljude taimede vilju nimetatakse õunviljaks
- 28 Viljade „ussid“**
Mati Martin tutvustab selgrootuid, kellega võime kohtuda mitmesuguseid vilju süües
- 36 Abiks õpetajale: Mis teeb poes müüdavast pähklist tõelise pähkli?**
- 38 Varreleedik: kas uus kahjurliblikas Eestis?**
Mati Martin hoiatab uue putukaliigi eest, kelle röövikud eelistavad toiduna enamasti maisivarsi, kuid võivad jõuda isegi kartulivartele
- 44 Kust leida ravimtaimi?**
Katrín Heinsoo ja Marika Kose on uurinud, kuhu minna ravimtaimi korjama – ootuspäraselt on liigirikaim ravimtaimefloora puisniitudel

- 48 Metsast ja põllult: Sigur Triin Nõu** kiidab kauni siniseõielise taime väärtuslikke omadusi, mille tõttu saab teda muu hulgas pruukida kohvijoogi ja raviteena
- 50 Tegutse teadlikult: Kas ravimtaim ravib?**
Martin Tikk jagab ravimtaime-teadlaste ja kasutajate arvamusi: kui mõistlikult kasutada, siis saab ravimtaimest kindlasti kasu
- 52 Intervjuu: Taimetundmine võib alguse saada ka vanaema ravaduserohust.** Kirjaniku ja botaaniku Rein Sanderiga vestelnud Toomas Kukkk
- 58 Poster: Vereta Jahi Eesti Looduse auhind; Remo Savisaar**
- 60 Üks Eesti paigake: Väike-Umbjärv Illil meeldib õhuõitele**
Juhani Püttsepp viib lugeja Elva lähedale Umbjärvele, mille ümbrus rõõmustab kiilirohkuse poolest
- 62 Sada rida Eesti loodusest: Jää vabaks, Eesti meri! Tiit Pruuli**
- 64 Suvised äärmustemperatuurid: kas üha sagedam nähtus?**
Mait Sepp heidab pilgu äärmuslike temperatuuride põnevasse maailma: paraku kaasnevad ilma tegeva palavusega võimalikud tervise- ja majanduskahjud
- 68 Rajakaamera lood: Kährikukäimla**
Arne Ader jagab pilte ja tähelepanekuid kährikute elu kohta: nende väljaheitehunnikud pakuvad huvi ka pärismaistele lindudele
- 72 Reisikiri: Fotogeenne maastik, kus valgus ja varjud vahelduvad**
Karl Adami soovib nautida Soome Riisitunturi sügisest ilu – õige aeg saabub sel aastal peagi
- 77 Raamatud**
- 78 Mikroskoop**
- 79 Ristsõna**
- 80 Ajalugu, sünnipäevad**

RIIKLIKULT TUNNUSTATUD
TEADLUSE
POPULARISEERIJAJA 2018

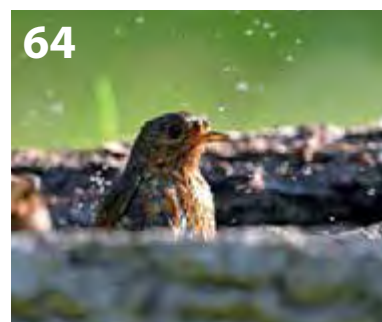
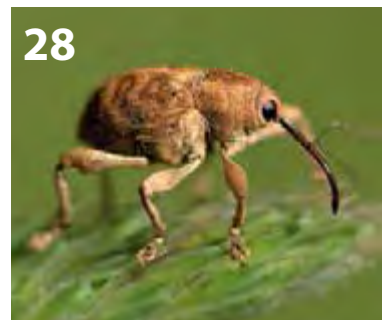

Foto: Tom71067 / Wikimedia Commons

Foto: Ain Raal

Foto: Villu Anvelt

Foto: Karl Adami

Tali tuleb tasahilju

Huvitav, kas talv sel aastal ikka tuleb? Suvekuumuses ei kipu mõtlema, et kui jaan on peetud, siis tuleb hakata jõule ootama. Kui tulevad jõulud, tuleb ka talv, ja peaaegu alati ootamatult. Kuigi alati on olnud kahtlusi talve tulekus, pole siiani ükski aasta vahele jäänud. Seetõttu on igati omal kohal küsimus, kuidas peaks juba suvel valmistuma külmaks ja pimedaks ajaks. Kas see on üldse tänapäeval vajalik?

Kui loodus end vaikselt talveks puhkama sätib, algab inimesel järjekordne töö- või õppeperiood. Näib, et inimene on oma aastaringi ümber sättinud, kuid ei pääse siiski hilisügisest pimedusest ega veebruaripakasest. Seetõttu on targem suvine soojus ja valgus kokku koguda, et talvel käepärast võtta oleks.

Üks levinud moodus on käia marjul. Selle juures on esmatähtis ajastus ja õige koha valik, mistõttu tasub enne minekut natuke eeltööd teha. Kui näiteks jõhvikatel ei muutu kasvukoht kiiresti, siis metsmaasika ja -vaarika marjarohke kasvukoht võib sobimatuks muutuda juba paari aastaga.

Tihti peale näib, et meie laiuskraadil valmistub loodus talveks varakevadest hilissügiseni – igast päikesekiirest ja vihmapiisast võetakse viimast. Iga päev on kulla hinnaga ja pisemgi viivitus kevadel võib näiteks lindudel tähendada kehvemat pesakohta, hilisemat poegade lennuvõimestumist või suuremat poegade suremust toidupuuduse tõttu. Taimedel napib aega, et kasvada, õitseta ja lasta viljadel valmida.

Juba aastatuhandeid on osatud kasutada taimi, taimeosi. Kuigi nüüdismeditsiin on teinud suure arenguhüppe, käiakse ikka looduses ravimtaimi korjamas, apteekides leidub ravitoimega teesid ning aeg-ajalt ilmub taas mõni ravimtaimeraamat.

Loodusajakirjanikku ja ravimtaimede tundjat Kristel Vilbastet ei lumma mitte niivõrd ravimtaimedes sisalduvate keemiliste ainete toime, vaid see, kuidas taimed suudavad inimesi terviklikult aidata.

Intervjuust Rein Sanderiga selgub, mismoodi käis varem ja käib praegu ravimtaimede kasvatamine ja müük. Kas ravimtaimed on juriidiliselt toit, ravimid või midagi kolmandat? Kas ravimtaimed ravivad?

Igatahes näib, et kuigi paljudel on suvel palgatööst puhkus, on see parim aeg võtta käsile talveks valmistumise tööd. Seetõttu toimetatakse agaralt aiamaal ning metsasalud ja rabalaamad täituvad marjulistega. Kes otsib rasvasemat ning kiudaine- ja valgurikkamat toitu, võib koguda sarapuupähkleid. Ega siis pasknäär ilmaasjata pähkleid ja tõrusid talveks sambla alla peida.

Mis siis muud kui lugema ja valmistuma! Ega tali taeva jää.

EESTI LOODUS

73. aastakäik Nr 8, august 2022

Toimetuse aadress:

Baeri maja, Veski 4, 51005 Tartu
e-post eestiloodus@loodusajakiri.ee

Peatoimetaja **Toomas Kukk**
742 1143, toomas.kukk@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Juhan Javois**
juhan.javois@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Katre Palo**
katre.palo@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Piret Pappel**
piret.pappel@loodusajakiri.ee

Keeletoimetaja **Monika Salo**
monika.salo@loodusajakiri.ee

Küljendaja **Raul Kask**
raul@ww.ee

Väljaandja: MTÜ Loodusajakiri

Veski 4, 51005 Tartu, 610 4105
www.loodusajakiri.ee
www.facebook.com/eestiloodus

Tegevjuht, reklaam: **Riho Kinks**
508 6690, riho.kinks@loodusajakiri.ee

Turundusjuht: **Mariliis Kesküla**
501 0119, mariliis@loodusajakiri.ee

Tellimine: www.tellimine.ee/loodusajakirjad
617 7717, tellimine@expresspost.ee

Ajakiri ilmub
keskkonnainvesteeringute keskuse toetusel

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

© MTÜ Loodusajakiri, Eesti Loodus®, 2022

Summaries of some articles can be found at
our web site www.eestiloodus.ee

Trükikoode
4041 0820

Trükitud trükikojas Printall

Foto: erakogu

